

Tredje söndagen efter trettondagen 20180121

1 Kung 8:41–43, Rom 1:16–17, Matt 8:5–13

Nu är vi i slutet av **trettondagstiden**, den tid som i kyrkoåret handlar om hur **Guds härlighet** uppenbaras i världen. Och dagens texter lyfter fram hur mötet med Guds härlighet fördjupar och stärker människors tro – men kanske också leder till tvivel när mötet inte tycks bli som de hade tänkt sig.

Men vad är då tro? Och vad skiljer religiös övertygelse från annan tro? Kanske är skillnaden främst att Gudstron är något vi inte bygger själva – den söker oss. Tro är inte ett **eget projekt**, inte vår prestation, utan en process vi delar med Gud. Den inledande psaltarpsalmen som vi läste uttrycker detta med orden "I ditt ljus ser vi ljus" x 2. Tro handlar då inte om ensidig tro, att tro *på*. Det handlar om en **dialog**, där Gud söker oss och utmanar oss, erbjuder oss möjligheter, och där vi kan svara med förundran, tillit och hopp. Ordet religion har ju i sina språkliga rötter med anknytning att göra, och en god vän till mig brukar säga att "**jag tror inte på Gud, jag beror av Gud**".

Här kan vi kanske ta hjälp av **främlingen** i dagens text ur GT för att bättre förstå vad tro handlar om. Texten från 1 Kung är en del av kung Salomos stora tal vid invigningen av det praktfulla templet i Jerusalem på 900-talet f.Kr. Salomo ber att Gud ska höra de böner människor kommer till templet med, och han räknar upp olika **typiska situationer** för sådana böner, bland annat militära nederlag, torka och sjukdomsepidemier – **och så**, på samma nivå som dessa omvälvande händelser, även främlingen som söker sig till templet. Den ensamme främlingens bön har samma dignitet som bönerna om hjälp vid nationella katastrofer. En enda främlings tro och bön väger till synes lika tungt som en hel nations rop. Främlingen vet sannolikt inte hur hen ska föra sig, vilka **regler** som gäller, vilket språk man ska tala – men portarna står ändå öppna. Salomo förefaller inte rädd för att främlingen vill närma sig *hans* Gud, känner sig inte tvingad att sätta den egna nationen, det egna folket i första rummet, utan sätter Gud i centrum. För Salomo tycks det inte vara något nollsummespel – Guds omsorg räcker till för alla. ... Frågan är om vi i dag vågar be med Salomo i våra nutida miljöer.

Vad innebär då denna främlings tro? Hen söker sig knappast till templet för att stämma in i trosbekännelser och liknande påståenden om tro. Snarare kanske denna främling bär med sig en insikt som påminner om definitionen av tro i **Hebr**: "Tron är grunden för det vi hoppas på, visshet om det vi inte kan se." Tro handlar i det perspektivet om **förtröstan**, tillit, hopp, mening, förundran. Det är mer än att tro *på* något, något annat än att komma till insikt om eviga sanningar. Det är att hoppas på något som vi inte med säkerhet vet, att öppna oss för något som kommer oss till mötes från horisonten framför oss.

I **Matteustexten** kommer Gud oss till mötes i Jesus och hans helande verksamhet – ett möte som bygger på tro men också skapar tro. I det här kapitlet och även i nästa har Matteus fokus på Jesus verksamhet, inte hans undervisning. Matteus ger oss **vardagsskildringar** som visar hur Jesus helar, botar, hör, ser, möter i en lång rad möten. Jesus kommer människor till mötes genom att göra.

Berättelsen om officeren är en av tre på varandra följande berättelser om människor som i dåtidens judiska miljö förvisades till **marginalen** – det rör sig om en spetälsk, om en officer som är hedning och om en kvinna. De är personer som står utanför, men som ändå vågar närma sig Jesus med hopp och tillit – det bär dem förbi de hinder som samhällets normer utgör.

Matteus text om officeren som är hedning och hans tjänare flödar över av stort hopp men också tvivel och besvikelse. Evangeliets budskap är att Guds rike inte bara gäller det folk Gud utvalt tidigare utan även andra folk, även de som kallas hedningar. Jesus säger att "människor ska komma från öster och väster och ligga till bords i himmelriket, men att rikets egna barn skall kastas ut i mörkret utanför". Det verkar som om de som tidigare fått vänta utanför i mörkret nu bereds plats vid den stora **festen** med Messias där Abraham och de andra judiska patriarkerna redan samlats. De judar som tagit för givet att även de själva skulle sitta med när Guds härlighet uppenbaras ställs tydligt utanför. Jesus ord utmanar de som varit övertygade om att tillhörighet till ett viss folk, kunskaper om en viss tradition, skulle vara tillräckligt som **nyckel** till Guds rike – nu tycks det vara förbehållslös tro som är avgörande, tro utan privilegier.

Det måste ha varit en **chock** för många av dåtidens människor att få höra hur de beskrivs med de ord de själva använt för hedningarna. Och kanske kan många av oss även i **nutid** höra ekon av detta när vår egen tolkning, vår egen trygghet, våra egna försanthållanden i olika sammanhang ifrågasätts. Det texten vill ge oss är kanske en uppmaning att inte se tro som något statiskt utan som något **dynamiskt** – tron förändras ständigt av personliga erfarenheter, nya intryck och möten med Gud på olika sätt. Och eftersom tro djupast sett handlar om relationen till Gud, och eftersom Gud söker var och en av oss, så är denna förändring delvis utanför vår egen **kontroll**, en förändring som ger oss möjligheter men inte garantier.

Trettondagstiden handlar alltså om att Guds härlighet uppenbaras, men Paulus vill i dagens episteltext hellre säga att **Guds rättfärdighet** uppenbaras. Här finns kärnan i Paulus tro och i luthersk förkunnelse. För både Paulus och Luther är det som definierar en människa hennes relation till Gud, och det är en relation som bygger på tro, en tro som ges av Gud och som inte pressas fram, inte "presteras". Kraften är Guds, inte vår egen. Det handlar om att vara villig att öppna sig för Gud.

Tro är en **livslång process**, inte ett mål som vi når fram till. Och **gudstjänsten** är en del av den processen. Vi samlas inte till gudstjänst för att få våra invanda föreställningar bekräftade utan för att bli lite utmanade. Jesus inte bara skapar tro utan **omskapar** den. Varken tron eller gudstjänsten kan vara en fastlåst och inhägnande miljö utan en öppen position. Det vi krampaktigt håller fast vid tenderar att försvinna, men vågar vi släppa taget lite så skapar vi plats för Gud i vår tro.

Till skillnad från att tro *på* och be *om* innebär den här typen av tro att det inte är jag själv och mina behov som står i centrum utan Gud. Tro är alltså att försöka skapa en relation till något som är bortom mig själv, större än jag. Det är en slags **decentrering** – källan till tro ligger utanför mig själv, det viktigaste finns utanför mig, skriver lundateologen Gustaf Wingren. I kontrast till de föreställningar som bygger upp nutidens sociala och ekonomiska system där **individen** ständigt speglar sig själv i sociala medier och grundar sin trygghet i att hela tiden konsumera både prylar och upplevelser så understryker Wingren att mskan inte själv är den skapande faktorn i tillvaron, inte sin egen produkt – allt är en gåva från den skapande Guden som skapar människan och hennes värld och ingjuter tro. Jag beror av Gud.

Och även när vi själva och vår tro går på tomgång, så **söker Gud** var och en av oss. När vi inte kan stå hemma hos officerens tjänare och se underverket, när det inte tycks finnas något som bekräftar tron, blir vi ändå burna vidare av detta: att Gud söker var och en av oss. Vi behöver inte prestera tro, för vi beror av Gud. AMEN